

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Resolucija zedinjevalne konference strokovnih organizacij v Belgradu.

Delavci in delavke!

Na državni strokovni konferenci 7. in 8. januarja v Belgradu so soglašale vse zastopane delavske strokovne organizacije v svoji odločbi, da hočejo napraviti konec dosednji razcepljenosti delavskega strokovnega gibanja in da se združijo v Glavni radniški savez Jugoslavije na tehle temeljih:

a) na temelju izredne borbe delavnega ljudstva za izboljšanje njegovega gnetnega, družnega in končnega osvobođenja od okov kapitalističnega načina proizvodnje;

b) na temelju mednarodne vzajemnosti preko strokovnih internacional, združenih v Strokovni internacionali v Amsterdamu;

c) da je G. R. S. J. član Strokovne internacionale v Amsterdamu;

d) na temelju neodvisnosti od vseli strank.

Na tej osnovi se takoj zedinijo v G. R. S. J.:

Glavni radniški savez, Belgrad; Glavni radniški savez, Sarajevo; Opći radniški savez, Zagreb in Sarajevo; Strokovna komisija, Ljubljana, kot dosedanja pokrajinska strokovna vodstva. Poleg teh se priključijo Glavnemu radniškemu savezu Jugoslavije tudi nastopne centralizirane strokovne zveze: Savez kovinarskih radnika; Savez gradževinar-skih radnika; Savez monopol-skih radnika i radnica; Savez kožarsko-prerađivačkih radnika; Savez fabričkih radnika i radnica; Savez rečkih brodarar kralj. SHS; Savez tramvajskih i elektro-fabričkih radnika; Savez rudarskih radnika;

Savez radnika i radnica životnih namir-nica i Savez tehničkog osoblja pozorišnih radnika i radnica — vsi z Belgrada; Sa-vez željezničara Jugoslavije; Savez dr-vodeljskih radnika i Savez svratištarskih, kavarnarskih i gostilničarskih namesteni-ka i nameštenica Jugoslavije — vsi v Za-grebu; kakor tudi vsa osrednja društva, ki so včlanjena v Strokovni komisiji v Ljubljani in vsi Podsavezi općeg radnič-kog Saveza.

Zastopniki Saveza privatnih namje-štenika Jugoslavije in Saveza grafičnih radnika i radnica Jugoslavije so izjavili, da soglašajo s tem sklepom in da bodo njihove organizacije naknadno sklepale o pristopu k G. R. S. J.

Sodrugi in sodružice!

Delavci in nameščenci v Jugoslaviji!

Po mučnih notranjih in medsebojnih borbah, ki so se neugodno javljale v raz-nih delavskih strokovnih organizacijah, zdrobile odporno in napadalno silo delav-skega razreda v boju za njegove gospo-darske in socialne zahteve, je zmagala zavest vzajemnih delavskih koristi, za-vest o potrebi edinstva, polnega vzajem-nosti in skupnih naporov v borbi proti kapitalističnemu izkoriščanju, za socialni napredek, svobodo in blagostanje delav-nega ljudstva obeh smeri.

Državna strokovna konferenca po-zivlja zato vse delavce in delavke po de-lavnicah, tovarnah, uradih, na vodi in v prometu, na polju, v gozdih in pod zem-ljo, da s pristopanjem okrepijo svoje stro-kovne organizacije in tako tudi sami sebe osvobodijo in usposobijo na boj za boljše življenje.

potne liste, ali pa jih vsaj pustil čakati po tri mesece; nasprotno pa je „boljši go-spodi“, četudi je bila tujedržavljanska, in svoji porodici iz stranke izdal potni list tekom 15 minut. Imel je tudi to zasluge, da je izsiljeval izvoz živil iz najbolj pa-sivnega kraja Slovenije, tako da je radi tega na spomlad umrlo 68% ljudstva, t. j. oni del, ki je predstavljal socialistično večino. Nabirati je sicer pustil kakor par sto let prej za Rusijo milodare pri članih španske inkvizicije. Dajal je tudi dobre nasvete višjim oblastim, ki so rodili iz-redno dobre sadove. Tako n. pr. se je ljubljene Dostal pustil od njega nastaviti kot urednik kriminalnega oddelka in krimi-nalne razvidnice detektivskega oddel-ka v „Celovcu“. Ta Dostal je bil zelo do-ber detektiv, vreden svojega zaščitnika in je naposled popihal z vsem materialom naravnost v „Jugoslavijo“; svojim kole-gom pa je poslal oferte za vagon jajc. Drugim uradnim osebam, je polagal že omenjeni zaščitnik posebno na srce, da

Izhaja razen pondeljka in dneva po praz-niku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Jugoslovanski kapitalisti so brez raz-like plemena in vere v napadu proti delav-skemu razredu. Premišljeno in po načrtu uničujejo pridobitve delavskega razreda z znižavanjem plač, podaljševanjem de-lovnega časa, omejevanjem svobode v gi-banju in združevanju in z vzbujanjem plemenskega ter verskega razdora v de-lavskih vrstah.

Proti edinstveni fronti izkoriščeval-cev ljudske delovne sile moramo stvoriti složno in močno fronto združenih delav-cev in delavk. Samo z združenimi močmi lahko pobijemo današnjo onemoglost in nevoljo. Samo zedinjeni se bomo lahko borili za boljše življenje in lepšo prihod-nost.

Sodrugi in sodružice!

Složite se, združite se! Dvignite gla-ve! V vas je vaše odrešenje! V vaši za-vednosti, v vašem samozaupanju in slogi je kal vaših zmag in boljše prihodnosti!

Živela delavska sloga!

Živele zedinjene jugoslovanske stro-kovne organizacije!

Živel Glavni radniški savez Jugo-slavije!

V Belgradu, 8. januarja 1922.

(Sledi 46 podpisov.)

Ob otvoritvi Delavske zbornice v Ljubljani.

(Iz govora njenega predsednika sodruga Melhiorja Čobala.)

Za uvod bo najbolje, če pogledamo razmere, v katerih živi delavski razred danes.

Zakonodajni odbor je pravkar kon-čal svoje delo. Zato bo za nas zaenkrat merodajno današnje zakonito stanje, če-tudi nezadostno. Ker zastopa Delavska

volunijo za ljudmi, o katerih je sumil, da so mu osebno sovražni, in jim je obljub-ljal v slučaju uspeha dobre nagrade. Tu in tam je vzel tudi orožništvo na pomoč v poizvedovanje, kadar je čutil svojo čast razžaljeno. Za gerente je imel najrajši svoje podrepnike, sorodnike ali pa vsaj duhovne sorodnike. Najraje bi imel naj-bližjega duhovnika, sošolca Raplna. Raz-puščal je rad obč. sosvete itd. Manj važ-ne referate pa je oddajal svojemu komi-sarju. Poveril mu je stanovanjsko komi-sijo, ki ji je prva naloga, analizirati dušo vsakega prosilca po njegovi barvi, je-li črna ali rdeča. Če je bila črna, mu je do-volil raj na tem svetu in mu dal stanova-nje; če je bila rdeča, pa naj se spravi v raj na onem svetu. Takšen raj in bogato izprehajališče je preskrbel „Risariu“ Mo-horjeve družbe.

Da bi primerno počastili pokrajinskega namestnika, so sestavili priprav-ljalni odbor. Načelnik tega odbora je sprejel vsakega gosta z odprtimi rokami

Iz kronike „Gospo-svet-skega prestola“.

Dve leti po drugem zaslužjenju, t. j. 10. oktobra l. 4000 poseti pokrajinski na-mestnik Slovenije Mežiško dolino.

Načelstvo mariborske oblasti, kateri je načeloval novoimenovan vladni svet-nik, Klahl po imenu, je že mesece poprej temeljito pripravljalo, da ga ne zadene revizor tako nepripravljenega, kakor be-remo to v Gogoljevem „Revizorju“. Ves načrt mu je pripravil njegov komisar, ki je dobival smernice neposredno potom nabožne stranke od sv. očeta v Rimu. Klanu se sicer ni bilo treba bati nemilo-sti, kajti bil je vzvišen nad sumničenjem, da je ne bi zavozil pri plebiscitu, da bi ne bil vztrajno delal na to, da zgubi oblast vso avtoriteto in da korenito uduši v pre-bivalstvu čut za državo in vsako človeško poštenje. V to svrhu je tekom dveh let, ko ga Avstrija na telefonično prošnjo ni sprejela v službo, odklanjal domačinom

zbornica v vseli pogledih delavske koristi in ker ste člani zbornice sami delavci, zato boste znali itak presoditi, koliko je vredna za delavni sloj današnja zakonodaja.

Takoj s tega mesta moram najodločnejše protestirati proti izpremembi uredbe o delavnem času. Takoj v početku moram povedati — in upam, da mi boste pritrdili, da smatra zbornica to poslabšanje za reakcionarstvo najslabše vrste.

Odprava šurnega delavnika gospodarske katastrofe ne more preprečiti. Nasprotno trdim, da bo ta odprava katastrofo pospešila. Kaj ne odtehtajo razlogi, ki so bili merodajni za uvedbo šurnega delavnika zdaleka razloge, ki so baje govorili za to, da se šurni delavnik odpravi?

Ker je delavčevo delo, storjeno v 8 urah, komaj toliko plačano, da zadošča zaslužek za najskromnejše življenje, bo vodila Delavska zbornica neizprosno boj proti brezvestnemu izkoriščanju, četudi po zakonih podpiranemu.

Pritrdili mi boste, da je prva naloga Delavske zbornice, dokazati neupravičenost in krivičnost današnjih mezd.

V kolikor pa so gospodarske prilike v državi krive današnjemu naravnost obupnemu delavskemu položaju, bo Delavske zbornice važna naloga, sodelovati pri tem, da se gospodarstvo v državi uredi in ustali. Delavska zbornica bo sodelovala, bo gradila in ne razdirala. Razdira in podrla pa bo vse, kar ovira gospodarski razvoj in onemogočuje delavcu življenje.

Kot zastopnik delavskih koristi bo Delavska zbornica matica, iz katere bo izhajala smernica za izboljšanje gnojnili in duševnih delavčevih razmer.

Uredba je začrtala zbornici najlepše naloge. Lahko pa tudi rečem, da je bila potreba tista, ki je oživitvorila ustanovo Delavskih zbornic. Razredno zavedno delavstvo se je te potrebe, te nujnosti zavedalo, odtod tako glasna stara zahteva po usanovitvi zbornice. — Saj so izdajali do danes najvažnejše in najdalekosežnejše zakone in uredbe, ki so rezale globoko v meso — interesanta — delavca pa niso zaslišali. Posledice takih zakonov je nosil delavec in račun za to delo drago plačuje — delavec.

Izboljšanju, moderniziranju zakonodaje, predvsem socialno - politične, bo morala posvetiti Delavska zbornica vse svoje sile. Zakon o delavskem zavarovanju je v zakonodajnem odboru sprejet. V

in mu jih stisnil na zelo diskreten način s pozdravom: „Bog vas sprimi!“. Kot dobrega odborovega člana je vzel iz najbližje okolice gostilničarja in požrtvovalnega narodnjaka. Ta narodnjak je toliko žrtvoval za narodnost, da je postal po nešteti ponovnih žrtvah — „die Menge macht's" — multimilionar. Nove smernice je dobival načelnik našega odbora poton tega gospoda, ker je njegov brat vrl jugoslov. načelnik ali podnačelnik glavarstva v mestu Vilach v Jugoslaviji. Temu vrlému gerentu gre naloga, da pripne šoferju inšpicijskega avtomobila na hrbet listek z napisom: „Ljudje trdijo, da hujškam proti visokim davkom, ki jih moramo plačevati — to je seveda laž — spozabim se samo nekoliko v spanju, ko odložim svojo gerentsko čast, da malo pozabavljam nad vse, kar ni klerikalnega. Zmirom sem pa državi, kralju itd. resnično udan, kadar nisem sam. Zahtevam pa, da prepovejo vsem trgovcem in gostilni-

prihodnji sejal bo morala zbornica zavzeti do tega zakona svoje stališče. Danes pa še odklanjamo pariteto v zavodovih zastopstvih. Delavstvu so zavodi namenjeni; in edino delavčeva skrb je, da zavodi uspevajo in procvitajo, njemu v korist. Delavstvo je zrelo, pravice ter dolžnosti se v polni meri zaveda. Nadzorstvo delavec ne rabi. Rabi le pravice in pravičnega upoštevanja. To pa lahko zahteva.

Za čas delanezmožnosti, boleznij naj oskrbe delavca Socialno - zavarovalni zakoni. Za čas delazmožnosti pa naj si pomaga delavec, kakor ve in zna. Stanovanjska uredba, recimo, deli državljane v državne, javne in zasebne nameščenice. Delavec je torej šele v tretji vrsti deležen dobrot te uredbe, delavec, ki je gospodarsko najšibkejši in zato zakonite zaščite najbolj potreben!

Predaleč bi zašel, če bi o podrobnostih razvijal naloge Delavske zbornice. Rečem le eno: zbornica bo zastopala delavčeve pride vsikdar in povsod. To je naša naloga. Kako naj zastopa zbornica delavčeve pride, o tem bomo razpravljali in sklepali. Poštenje in zaupanje, preudarnost in treznost nam bodi vodilo in sveto.

Delavska zbornica kot interesna zastopnica ni dovršena tvorba. To ustanovo smatramo le za prehodno, le za člen v verigi, ki naj se razvije v delavski parlament z zakonodajno močjo. Delavčevo zastopstvo bo popolno šele takrat, ko si bo delavec sam koval zakone in postavbe.

Ker pa moramo tudi iz take, čeravno nepopolne, delavske zbornice izbiti največji možni dobiček, bomo stopili takoj v stik z ostalimi delavskimi zbornicami v naši državi. Vzajemnost delavskih zbornic bo značila vzajemnost jugoslovanskega delavstva. —

Ta vzajemnost in enotnost bo nadomestila zakonodajno moč in ustvarila upoštevanja vredni faktor.

Pokrajinske Delavske zbornice bodo slonele na delavskih pokrajinskih organizacijah. Uspehi pa bodo namenjeni celokupnemu jugoslovanskemu proletariatu.

Delavstvo in buržoazija.

Današnje razmere, današnji družabni red in razcepljenost delavnega ljudstva je delo kapitalizma. Kapitalizem ve, da njegova moč ni naravna, on ve, da jo vzdržujejo le zlate niti, ki jih ima razpre-

čarjem, ki mi delajo konkurenco, obrt. Tudi konkurence v gerentstvu naj vbo- doče ne pripustijo več v Mežiški dolini. V slučaju, da uspeim, podam v „Slov. Narod" izjavo, da odstopam od Sl. S. in da sem zvest član radikalne stranke."

Naloga odbora je nadalje, da se za časa obiska pomnoži žandarmerija, ki jo bodo nadzorovale Wranglove čete. To je nujno potrebno, ker trpi načelnik odbora venomer na manjzi zasledovanja in vidi v sanjah, ponovno bombe in granate, posebno pa še raditega, ker ima vsak njegov nasprotnik vedno pripravljen velik kanon. Štirim tajnim policistom se pa poveri naloga, da se preoblečejo v natakarike in strežejo ob priliki čajanke, ki jo da pokrajinski namestnik. Te natakarike bodo strogo pazile, da ni navzoč kak vladni špicelj, ali pa da kak boljševik ne pomeša v čaj ali potico obtežilni material, zlasti za gospodo, povabljenjo na čajanko. (Konec prih.)

dene po celem svetu, on pa tudi ve, da je njegov največji zaščitnik — delavno ljudstvo.

Izkoriščanje delavnega ljudstva in nenasičnost kapitalizma je izzvala socialni pokret proletariata. Socialna ideja kot naravni zakon je pokazala proletariatu pot, po kateri naj stopa, da se bo otrešel blapčevanja in združila ga je v organizacije, ki naj ga disciplinirajo in vodijo v boj zoper kapitalizem.

Kapitalizem je uvidel nevarnost, ki mu preti, če se združi vse delavstvo. videl je v duhu konec paševanja in takoj je našel sredstvo, da uniči namere delavnega ljudstva; z delavstvom hoče ubiti delavstvo.

Našo inteligenco, ki noče priznati, da je proletarijat, dasiravno pada kapitalistov bič na njen hrbet, si je izbral kapitalizem za svoje orožje zoper svoje upornike — »socialiste«.

Prišli so ljudje, ne kapitalisti, in pobijali so ideje socializma, odvrčali so delavstvo od notranje sile, ki mu je narokovala socialni pokret, odtujili so ga zdravili socialnih načel in nastale so — kapitalistične, meščanske stranke. Kapitalizem pa je s tem dosegel svoj namen in proletarci, ki danes žive z Judeževimi srebrniki in ki stoje v službi kapitala, so razcepili proletarijat.

Proletarijat je razcepljen — a mnogo ga je, ki je ostal zvest zdravim socialnim načelom in ki se kot disciplinirana armada bojuje za svoje pravice. Mnogo delavstva pa tiči po taborih kapitalističnih, buržoaznih strank in vzdihuje po osvoboditvi izpod kapitalističnega jarma. Skupno s svojimi »ljudskimi« voditelji kriči: »Proč s kapitalizmom«, — ne ve pa, da so ti njegovi voditelji sovražniki socialnega pokrata in hlapci kapitalizma.

Meščanske stranke so past, v katero lovi kapitalizem proletarijat, da se ne združi.

Ko bo pa proletarijat uvidel, da v meščanskih strankah zanj ni prostora, ko bo uvidel, da s podpiranjem meščanskih strank podpira tudi boj, ki je naperjen proti njemu samemu, takrat se bo spopolnila naša armada in bližali se bomo svojemu cilju.

Zavedno delavstvo pa naj se oklene naših organizacij, naj se v njih izobražuje, naj se uči vztrajnosti in kremenite volje, podpira naj svoje organizacije, da se bodo mogle razvijati — potem bo tudi zaničevani proletarec postal »član človeške družbe« v dobi bratstva in enakopravnosti.

Naše časopisje.

Mnogo sodrugov nam pošilja nasvete, kako naj list urejamo, da bo čira boljše. Osebito mnogo jih je, ki nam priporočajo, da naj gledamo na to, da bomo priobčevali čim več člankov s politično vsebino.

Taki nasveti nas zelo vesele, ker nam dokazujejo, da dotični sodrugi z nami čutijo ter da nam hočejo z nasveti pomagati, da list čimbolj izpopolnimo. Vse take nasvete bomo z veseljem upoštevali, ker se zavedamo, da bo list le takrat odgovarjal svojemu namenu, ko bo imel za seboj čitatelje, ki z njim čutijo in mu pomagajo.

Glede vsebine smo mnenja, da mora biti naš list pravi odsev delovanja delavskih organizacij. Baviti se mora seveda z vsemi vprašanji, ki zadevajo ob delavsko gibanje, pa naj bodo to državne ali kake druge zadeve. Veliko važnost je polagati na informativno službo lista, ven-

dar mora biti delavski list predvsem vzgojitelj. Če priznavamo to, potem je treba tudi vedeti, da je z vzgojo treba pričeti pri A. in ne pri Z. Najprej je treba delavstvu pojasniti pojave, katere samo opazuje, pa si jih ne zna razlagati, kasneje, ko je duševno obzorje dvignjeno preko najpreprostejših vprašanj, je pa treba obravnavati z višjih vidikov.

Češko in nemško časopisje na primer že davno več ne piše o važnosti organizacijske misli. Pa ne zato, ker to vprašanje ni važno, temveč zato, ker je pri njih organizacijska misel že davno zmagala.

Ako podrobno razlagamo naloge delavske zbornice, vršimo prav isto delo kakor »Vorwärts«, ki obravnava zamotano vprašanje vojnih odškodnin. Če je list namenjen široki masi delavstva, mora pisati vedno o tem, kar to maso v danem času giblje in o čemer največ razmišlja. Seveda s tem ni rečeno, da drugega kakor to ne bomo priobčevali, pazili bomo pa, da bo pisano vse lahko razumljivo, ker hočemo, da naj ima naš čitatelj od lista tudi korist, ne pa da ga naroči le za to, da list gmotno podpira.

Sodrug, ki žele torej, da naj list mnogo obravnava čisto politična vprašanja, naj kar pišejo, pri tem pa naj imajo vedno v mislih one čitatelje, ki so se morali z lastno močjo dvigniti do tega, da sploh čitati znajo.

Dnevne vesti.

»Radniške novine« so postale osrednje glasilo naše zedinjene stranke. »Radniške novine« izhajajo v Belgradu dvakrat na teden in stanejo za 3 mesece 25 dinarjev. Uredništvo se nahaja v novem in uprava v starem socialističnem »Narodnem domu«. Vsak sodrug ve, kolika je važnost delavskega tiska, ve tudi, kako bi bilo važno, da izhaja naše osrednje glasilo kot dnevnik. Zato se bo vsak sodrug, ki mu razmere dopuščajo in ki razume cirilico, poleg »Napreja« naročil tudi na »Radniške novine«.

Dopisni uradi se ne bodo ukinili. G. Franjo Smodej, predsednik ljubljanske sekcije Jugosl. nov. združenja in g. Dušan Nikolajević, predsednik JNU, sta 11. t. m. dopoldne posetila ministrskega predsednika g. Pašića, mu poročala o potrebi dopisnih (novinarskih) uradov v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu ter navajala škodo, ki bi nastala vsled ukinitja teh uradov. G. Pašić jima je izjavil, da bo njuni želji šel na roko in da se ti uradi ne bodo ukinili.

Maribor.

Maribor je poslal protest proti davkom na oglase. Na sestanku dne 10. t. m. zbrani zastopniki Jugoslovenskega novinarskega združenja, redakcij in izdajateljev v Mariboru izhajajočih listov »Tabor«, »Marburger Zeitung«, »Straže«, »Slovenskega Gospodarja«, »Volksstimme«, »Enakosti« in »Splošnega prometnega vestnika« so odposlali delegaciji finančnega ministra v Ljubljani resolucijo proti davkom na oglase s prošnjo, da jo predloži finančnemu ministrstvu v Belgradu.

Iz stranke.

Vič pri Ljubljani. V petek, 13. t. m. ob pol 8. se bo vršil na Viču v »Delavskem domu« občni zbor krajevene politične organizacije SSJ s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo dosedanjega odbora. 2. Poročilo delegata na strankinem

zboru. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Vsi pravi člani so dolžni udeležiti se občnega zbora polnoštevilno.

Krajevno tajništvo SSJ v Celju sporoča, da se je dne 8. jan. 1922 vršil redni letni občni zbor, na katerem se je izvolil nov odbor, in sicer: predsednik: Franjo Koren, namestnik: Oset Franc; tajnik: Rudolf Čebular, namestnik: Janežič Emanuel; blagajnik: Čepin Miloš, namestnik: Verbančič Martin; preglednika: Gorjanc Josip in Šnriegl Ivan. Odborniki: Keblič Avgust, Stern Anton, Lokošek Matija, Felicijan Karel, Hraštnik Valentin (župan okol. Celje), Šmerc Ivan, sodružica Marija Leskošekova in Josipina Pečnikova. Občni zbor je bil sijajen in so burno odobraval delovanje strankinega vodstva in posebno še potek strankinega kongresa v Trbovljah. Odobraval so tudi izvedbo progresivnega davka. Duh zavednosti jih polagoma napaja in ideja socializma se razširja!

Pokrajinskemu tajništvu Socialistične stranke Jugoslavije v Ljubljani. Zbrano članstvo krajevene organizacije Socialistične stranke Jugoslavije v Celju izreka ob priliki občnega zbora navedene organizacije v hotelu »Union« v Celju dne 8. jan. 1922 najsrčnejše pozdrave in popolno zaupanje strankinemu vodstvu in želi največjih uspehov pri nadaljnjem delovanju za poglobitev socialistične ideje in razširjenje naše organizacije. — Celje, dne 8. jan. 1922. — Krajevna organizacija SSJ v Celju.

Iz strok. gibanja.

Podružnica živilskih delavcev v Celju pozivlja vse sodruge na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 15. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni »Ban Jelačič«, Prešernova ulica 6. Ker je na dnevnem redu volitev, poziva odbor sodruge, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno.

Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij pozivlja javnost in zlasti železničarje k protestu proti neverjetni brezbriznosti vladnih predstavnikov, ki imajo mnogo lepih besed, a nič dejanj za upravičene mezdne zahteve združenih železničarjev.

Poverjeniki zagrebške železničarske organizacije so izdali poslanico, s katero pozivljajo železničarski proletariat v boj proti razdiračem lastne organizacije, kakor so se pojavili v zadnjem času v osebi demokratskih plačancev, in za zedinjenje v Savezu železničara.

POVERJENIKOM SLOV. SOCIALNE MATICE!

Ako še niste nabrali in odposlali Vam odkazanega števila naročnikov »Naših Zapiskov«, storite to nemudoma! Do 15. januarja mora nove naročnike vsak zapnik odposlati. Do takrat moramo vedeti v koliko številkah naj se list tiska. Častna dolžnost vsakega je, da izvrši v polni meri, kar od njega pričakujemo!

Načelstvo.

Dopisi.

Laško. (Antialkoholni propagator radi izvrševanja kulturnega dela pred sodiščem obsojen.) Dne 8. aprila 1921 se je moral sodrug Leskošek zagovarjati pred sodiščem, ker je 28. februarja 1920 govoril na delavsko množico v Zidanem mostu, da je uživanje alkoholnih pijač škodljivo in zapravljivo; v takem slučaju ni samo posameznik (pijanec) na škodi, temveč vse narodno gospodarstvo. Kritiziral

je slučaj, ki se je v Zidanem mostu dogdil. N. p. neki delavec, ko je zaslužil mesečno 3800 K, je bil koncem meseca nekemu gostilničarju še 1900 K dolžan na pijači. Ime gostilničarja ni bilo imenovano. Gospod Vozel, gostilničar in trgovec v Zidanem mostu, se je čutil prizadetega, nakar je vložil zoper sodr. Leskoška tožbo radi žaljenja buržajske časti (katera sloni na dobičkaželjnosti). V to svrhu si je poiskal tri priče (proletarce), ki bi naj pričale, da je sodr. Leskošek grešil. Ker pa sodnik ni našel paragrafa za kaznovanje, se je alkoholna afera preložila na 5. januarja 1922 pred isto sodišče. Med tem časom so morali orožniki iskati birtazločinca, ki živi od ropanja nar. premoženja in delavskih žuljev. (Orožniki pa takega niso našli, ker so po današnjem kapitalističnem družabnem redu gostilničarji in trgovci ter verižniki nositelji gnile meščanske družbe. Op. ured.). Sodrug Leskošek je torej kriv, ker se je upal delavcem resnico povedati ter ga je sodnik obsodil na 2 dni zapore in plačanje stroškov, ki znašajo okrog 1000 kron. Zoper krivično sodbo je prijavljen vzklic. (Bomo videli kaj bo reklo okrožno sodišče v Celju. Ali bo kaznovalo onega, ki skuša uničevati narodno zdravje ali onega, ki dela na polju za boljšo bodočnost in izobraženost naroda! Op. ured.).

Tedenski pregled.

SODRUGA DR. KORUNA PARLAMENTARNO DELOVANJE.

LDU. Belgrad, 11. jan. Sejo finančnega odbora je predsednik dr. Voja Veljković otvoril ob 11.50. Ker ekspozice finančnega ministra, ki ga je imel na prejšnji seji, še ni dotiskan, se je razprava o njem odgodila za pozneje. Ekspozice se bo po vsej priliki stavil na dnevni red ene od prvih sej po pravoslavljem novem letu. Nato so se v odboru dale inštrukcije sekcijam, ki imajo nalogo, da s štedenjem dovedejo proračun v ravnotežje, ako pa bi to ne bilo mogoče, da se zatečejo k novim dokladam in virom dohodkov. Rezultat dela teh sekcij bo prišel pred plenar. Dalje se je v odboru govorilo o prehrani pasivnih krajev, kolikor je to v zvezi s proračunom. Odbor je stal na stališču, da država ne more prehraniti pasivnih krajev. Dr. Korun je zahteval, da naj se posebna pozornost obrača Sloveniji, ker ako bi ne bilo v Sloveniji zadrug, bi bil že v l. 1920/21. nastal glad. Z ozirom na druge pasivne kraje se predlog dr. Koruna ni sprejel. Dalje je bil v odboru govor o anketi, ki naj bi preiskala krivdo glede zlorabe izvoznicarjev v Sloveniji in nekaterih bank v Belgradu. Dalje se je diskutiralo o tem, da se uredi pravilnik glede državnih avtomobilov, da bi se moglo pri tem kaj prihraniti. Finančni minister dr. Kumanudi je izjavil, da proračun v zadnjih sedmih mesecih raste s povišanjem dohodkov tako, da bodo povišani dohodki v tekočem letu znašali več, kakor v prejšnjem letu, dohodki od carine pa da bodo menda manjši. Sicer pa bodo dali davki vsaj 200 milijonov dinarjev več kakor prejšnje leto. Dr. Korun je predlagal, da se pozove prometni minister, da jutri finančnemu odboru predloži točno stanje našega prometa, ker je to danes najaktualnejše vprašanje, ki zanima celokupno javnost. Predlog dr. Koruna je bil sprejet. G. Milan Pribičević veli, da se je razgovarjal z novim vojnim ministrom generalom Vasićem, ki načelno pristaja na dosedanje odločbe finančnega odbora, pa se protivi zmanjšanju stalnega

kadra. Sedanji vojni minister očita prejšnjemu ministru generalu Zečeviču, da je pozval rekrute v neugodnem času, to je pozimi, tako da je nemogoče obleči jih in so izpostavljeni boleznim. Nato je predsednik dr. Veljković ponovil splošne instrukcije za vse sekcije glede štedenja v proračunu, da ne bi bile potrebne nove doklade in zaključki sejo ob 12.30. Prihodnja seja je odredjena za jutri ob 11.30 po zahvalni službi božji z dnevnim redom: Poročilo prometnega ministra.

TEGOVINSKA POGODBA MED ČEHO-SLOVAŠKO IN SOVJETSKO RUSIJO.

LDU. Belgrad, 11. jan. Po vesteh, ki se čujejo splošno in so jih registrirale nekatere novine, bo Češkoslovaška kmalu sklenila trgovinsko pogodbo z boljševiško Rusijo. Preden se bo pogodba sklenila, se bo sklical češkoslovaški parlament, da prej pretrese pogodbo.

NEMŠKA DELEGACIJA JE PRIMAR-SIRALA V CANNES.

LDU. Cannes, 11. jan. Nemška delegacija, ki ji načeluje Rathenau, je dospela semkaj. V današnji dopoldanski seji vrhovnega sveta je zahteval Briand predvsem, da se nemška delegacija zaslji. Lloyd George je to brez pridržka sprejel. Vsled tega se predstavi nemška delegacija ob 18. obnovitveni komisiji, ki bo nato o tem podala poročilo.

Kulturni vestnik.

Repertoar ljubljanskega nar. gledališča.

Drama:

Petek, 13. jan. »Pampeliška«, D.
Sobota, 14. jan. »Gardist«, B.

Opera:

Petek, 13. jan. »Faust«, E.
Sobota, 14. jan. »Carmen«, C.

Drama, gledališka revija, ki jo izdaja uprava Narodnega gledališča v Mariboru je izšla kot tretji zvezek v spomin s. Ivanu Cankarju. Prinaša marsikatero članke, ki so med najboljšimi od tistih, ki govore o njem. Sodr. Angelo Cerkenik išče v hlapcu Jerneju osnovne misli ljubezni in sovraštva; k odrski prireditvi

tega Cankarjevega najbolj izklesanega socialnega romana piše g. Milan Skrbinišek; s. Ivan Fava podaja par misli o Cankarju kot predstavljatelju našega naroda in vsega človeštva; Miran Jarc je velikega pokojnika razodel tam, kjer je za nas najbolj važen: kjer govori o poglavlju vase, kjer je dal temelj našemu mlajšemu rodu: Joško Kovič vidi v njem romarja. I. t. d. Vsebina je torej zelo mnogovrstna in zanimiva. Zato priporočamo našim bralcem, da si Dramo naroče, zlasti še, ker je edini slovenski obzorik, ki bi mogel s strokovno kritiko povzdigniti eno izmed zanemarnjenih panog naše umetnosti: gledališče. Imeli smo svoj čas revijo Masko, ki je pričela služiti temu namenu, a so jo umetniški zeloti pokopali. Pokažimo vsaj enkrat, da nam zelotstvo ne more biti vedno mero-dajno. Skrbimo, da postane Drama splošna revija kulturnega slovenstva. Drama se naroča v upravi mariborskega Narodnega gledališča in stane posameznika številka 2 Din. in pol.

Gospodarstvo.

Fakturiranje v tujih valutah. Na tozadevno vprašanje trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu je finančno ministstvo z odlokom od 25. novembra 1921 eksporterjem ponovno zabranilo fakturirati eksportno blago v tujih valutah.

Po svetu.

— Zakaj je nastal prepir zaradi podmorskih čolnov? V Washingtonu so »delali mir« in mnogo prahu je dvignilo vprašanje podmorskih čolnov. Anglija bi n. pr. najrajša videla, da bi izginili vsi s tega grešnega sveta. To pa zaradi tega, ker ima največje brodovje na svetu, ki gleda zelo prestrašeno na male podmorske krte. V svetovni vojni so ji namreč dokazali nemški podvodni brenceljini, da so sila nevarni. Vse drugačno mnenje pa je imela Francija, ki ni hotela ohraniti samo svojih podmornic, temveč celo graditi nove. To pa zaradi tega, ker Angliji prav nič ne zaupa in ker bi v slučaju vojne z lahkoto obvladala vsa angleška pristanišča od Landis Enda do Harwicha. Kakor vidimo, so kapitalistične države

popolnoma pozabile, zakaj sploh obstoja država. Zato pa tirajo narode ne samo v življenjsko, temveč tudi duševno suženjstvo, ki se pa bo nekega rdečega dne strahovito maščevalo, kakor nam je dokazala zopet pred kratkim ruska najnovjša zgodovina.

— Skrajšani delavni čas brez znižanja meze. Delavni čas so znižali od 48 na 44 ur v tednu, ne da bi se utrgala meza — v Avstraliji, in sicer v New-South Walesu, kjer so delavci izvolili delavsko vlado. Poročilo pravi, da je te pridobitve deležnih 150.000 delavcev in da zdaj v mnogih podjetjih delajo delavci le pet dni v tednu. — Kje so še evropske države in predvsem naša država s tem socialističnim rajem?

UTRINKI.

Vprašanja demokracije in denarnega mogotstva ni mogoče rešiti kompromisno. Demokracija pomeni moč ljudstva — to, kar je v ljudeh; denarno mogotstvo pomeni moč kapitala — to, kar je v denarju. Zavzeti se moramo za eno: postaviti človeka nad denar, ali pa denar nad človeka. Pod sedanjim sistemom je denar nad človekom; socialisti hočejo postaviti človeka nad denar.

Če zmaga denar, bodo govorili o javnih zadevah ljudje, ki so bogati. In čim bogatejši so, tem večjo besedo bodo imeli. Bogastvo bo imelo večjo vrednost kot pa ljudje. Lastninske pravice bodo svete in nedotakljive, ko bodo človeške pravice, ki se tičejo sreče in blagostanja, prezirane. Vendar pa upamo, da ne bo prišlo nikoli do tega brezglavega stanja, ker je socialistično mišljenje vsak dan močnejše.

Industrialna demokracija, za katero stremi socializem, ne pride sama od sebe, ampak je treba zanje delati. Za sedaj je glavno delo organiziranje in izobrazba. Ali ste v vašem kraju že kaj govorili o tej demokraciji in o delu, ki je s tem v zvezi? Če še niste, storite to takoj. Ustanovite socialistično organizacijo in pridobite »Napreju« novih naročnikov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Franco Svelok.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Proda se posestvo, obstoječe iz zidane hiše, 2½ orala zemljišča, vinograda in njive, ležeče ob glavni cesti blizu Poljčan, za ceno K 90.000.—. Vpraša se pri posestniku Antonu Juhart, Križni vrt, p. Loče.

Pravo istrsko črno brinje

se dobi v vsaki množini pri tvrdki PATERNOST & REMIC, Ljubljana, Slomškova ulica 11.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga usnja kož, podplatov, gonilnih jermenov in hoksa na debelo.

MESTNI TRG 6.

Borzni posredovalec
Dragan Vučković

posreduje pri nakupu in prodaji državnih in vrednostnih papirjev, zastavnic, deviz in valut

Zagreb, Sv. Duh 19.

Telefon 6-69.

Brzjavlj: Vučkov Zagreb.

KORANIT

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

F. Hočevnar, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Priporočamo tvrdko

JOSIP PETELINC

Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje. Srajce, kravate, žlice, vilice nože i. t. d.

Galanterijsko blago na drobno in debelo.